

הפתרון מציג את הסוגיות העיקריות בהן ניתן לדון ואינו כולל את כל הפתרונות האפשריים. פתרונות אחרים שהצביעו על הבנת הסוגיות החשבונאיות קיבלו ניקוד בהתאם לניתוח החשבונאי שהציגו

שאלה 1 (15 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

להלן מספר קטעים העוסקים בתביעות:

- **קבוצת 'א. דורי' בע"מ - דוח רבעון שלישי של שנת 2014 ליום 30/09/2014. באור 2- אירועים מהותיים בתקופת הדיווח**

"כן יצוין כי ביום 5 באוגוסט 2014 הגישו החברות בקשה לפתיחת הליך במוסד הבוררות ה- ICC נגד קבלן ההקמה, בקשר עם ביצוע עבודות בפרויקט דוראד ולאור הסכם ההתקשרות בין הצדדים משנת 2011. במסגרת ההליך מבקשות החברות לתבוע פיצוי כספי בסך של כ- 55.8 מיליון דולר, וכן התבקשו מספר סעדים הצהרתיים בקשר עם ביטול הסכם ההתקשרות האמור בידי קבלן ההקמה ודרישתו לחלט את הערבות הבנקאית שהעמידה החברה. במסגרת הבקשה האמורה התבקש גם איחוד הדיון בתביעת החברות וקבלן ההקמה כמפורט לעיל. ביום 7 בנובמבר 2014, לאחר תאריך המאזן, נמסר לחברות כי מוסד הבוררות של ה- ICC החליט לאחד את שתי הבוררויות כאמור. כן יצוין, כי ביום 19 בנובמבר 2014 התקבלה הודעה ממוסד הבוררות של ה- ICC בדבר הקמת הטריבוטל שידון בתביעות המאוחדות וכן בדבר העברת ניהול ההליכים לידי הטריבוטל.

נכון למועד הדוח כוללת החברה בדוחותיה בסעיף לקוחות והכנסות לקבל סך של כ- 72 מיליון ש"ח בגין עבודות שבוצעו על-ידי דורי בניה בפרויקט דוראד. החברה יישמה באופן רישומה האמור את הוראות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 11 בדבר חוזי הקמה. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך על יועציה המשפטיים, הסכומים אשר צפוי שתקבל בגין העבודות שבוצעו על-ידי דורי בניה, כקבלן משנה שלה, בפרויקט דוראד יהיו לפחות הסכומים אשר נכללו בדוחותיה הכספיים כאמור. יצוין כי מטעמי שמרנות נכללו בסכום כאמור רק הכנסות שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה עד לתום חודש יוני 2013, המועד בו עברה המחלוקת בין הצדדים לפסים משפטיים, וכי נכון למועד הדוח לחברה יחד עם דורי בניה תביעות כספיות כנגד קבלן ההקמה בסכומים הגבוהים משמעותית מהסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה כאמור לעיל (לרבות סך ההכנסות לקבל כאמור לעיל)."

- **חברת 'שפיר הנדסה ותעשייה' בע"מ - תשקיף מיום 24/11/2014. ביאור 7- הכנסות לקבל לזמן ארוך מעבודות בחוזי הקמה**

"במהלך תקופת ההקמה של פרויקט הרחבת הכנסת התבקשה החברה על ידי מזמין העבודה (להלן - המזמין) לבצע שינויים והרחבות בפרויקט, זאת בנוסף לתכולת חוזה ההקמה המקורי. הרחבות אלו דרשו תשומות מהותיות מהחברה. במשך תקופה ארוכה ניהלו הצדדים משא ומתן בנוגע לדרישות הכספיות הנוספות של החברה מהמזמין אך לא הצליחו להגיע להסכמות.

במהלך חודש פברואר 2013, הגישה החברה תביעה לבית המשפט כנגד המזמין בסכום של 673 מיליון ש"ח לפיצוי בין היתר בגין תמורה שלא שולמה על עבודות נוספות, פיצוי בגין שינויים והרחבות שלא נדרשו בחוזה המקורי, פיצוי בגין התמשכות העבודות ונוקים שנגרמו לחברה עקב מגבלות שהוטלו מצד המזמין במהלך ביצוע הפרויקט.

בחודש יולי 2013 הגיש המזמין כתב הגנה וכן הגיש בקשה לסילוקה של תביעת החברה על הסף בגין התיישנות, תניות ויתור ומניעות. ביום 10 באוקטובר, 2013 הגישה החברה את

תגובתה לבקשת המזמין לסילוק תביעות החברה על הסף. בקשת הכנסת לסילוק התביעה נמחקה על ידה לאור המלצת בית המשפט.

להערכת הנהלת החברה, בהסתמך גם על עמדת יועציה המשפטיים, בסבירות גבוהה, הסכומים שהחברה תקבל בגין התביעה הנ"ל, לא יהיו נמוכים מהיתרה הכלולה בדוחות הכספיים.

• **תקן 11 IAS, 'חוזי הקמה', סעיף 14:**

תביעה מהווה סכום שהקבלן מבקש לקבל מהלקוח או מצד אחר כשיפוי בגין עלויות שאינן כלולות במחיר החוזה. לדוגמה, תביעה עשויה להיווצר כתוצאה מאיחורים שנגרמו על ידי הלקוח, טעויות במפרט או בתכנון, ומשינויים בעבודה לפי החוזה הנמצאים במחלוקת. מדידת סכום ההכנסות הנובעות מתביעות נתונה לרמה גבוהה של אי-וודאות ולעיתים קרובות תלויה בתוצאה של משא ומתן. לכן, תביעות נכללות בהכנסות חוזה רק כאשר:

- א. המשא המתן נמצא בשלב מתקדם כך שצפוי כי הלקוח יקבל את התביעה; ו
- ב. הסכום שצפוי כי יהיה מקובל על הלקוח ניתן למדידה באופן מהימן.

• **תקן 37 IAS, 'הפרשות, התחייבויות תלויות נכסים תלויים', סעיפים 32, 33:**

32. נכסים תלויים נובעים, בדרך כלל, מאירועים בלתי מתוכננים, או אירועים בלתי חזויים אחרים, היוצרים את האפשרות לתזרים חיובי של הטבות כלכליות לישות. דוגמה לכך היא תביעה שהוגשה על ידי הישות ומטופלת באמצעות הליכים משפטיים, כאשר תוצאתה אינה וודאית.

33. נכסים תלויים אינם מוכרים בדוחות הכספיים מאחר שהדבר יכול להביא לידי הכרה בהכנסה שייכתן שלעולם לא תתממש. אולם, כאשר המימוש של ההכנסה הוא וודאי למעשה, אזי הנכס המתייחס אינו נכס תלוי וראוי להכיר בו.

נדרש:

חוזה דעתך על המקרים ועל התקינה החשבונאית בהתבסס על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

על פי תקן 37 IAS, בכדי להכיר בנכס תלוי נדרשת רמה של 'ודאי למעשה', זאת בעוד שבהתאם לתקן 11 IAS רמת הודאות הנדרשת היא נמוכה יותר לכאורה. מדובר לכאורה בפרשנות שונה למונח 'צפוי' במסגרת המושגית, אותה ניתן לייחס אולי לכך שתקן 11 IAS חל על הפעילות השוטפת של העסק הקבלני- אשר נושא סטיות הוא חלק אינטגרלי ממנו וממחזור ההכנסות השוטף, בעוד שתקן 37 IAS, מדבר על אירועים נקודתיים שאינם במהלך העסקים הרגיל. כפועל יוצא, נוצרת הבחנה באופן היישום של עקרון הזהירות.

שאלה 2 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 3/4 עמוד

חברת 'כחלון' בע"מ (להלן: "החברה") היא חברה ידועה המארגנת קבוצות רכישה נדל"ניות (להלן: "קבוצה"). החברה מאתרת קרקעות המתאימות לשיווק לקבוצות רכישה, מתקשרת בהסכמים לרכישת אופציה מבעל הקרקע לצורך "שמירת" הקרקע לקבוצה המתגבשת, מגבשת קבוצות רכישה לצורך רכישת הקרקע ואף מסייעת לחברי הקבוצה בדיונים מול הבנק המממן את הפרויקט. בחירת הקבלן מתבצעת על ידי הקבוצה ופגישות התיאום בין הקבוצה לקבלן מתנהלות במשרדי החברה, תוך מתן עזרה מצד החברה לקבוצה בישיבות אלו (עלויות הישיבות זניחות).

יחד עם זאת, על פי ההסכם שבין החברה לחברי הקבוצה, לחברה אין כל אחריות לבנייה, לתכנון הבנייה, לעמידה בלוחות זמנים ולסכום שידרשו לשלם.

כל חבר בקבוצה משלם על חלקו בקרקע במועד רכישת הקרקע (נדרש להעמיד הון עצמי בגובה של כ- 45% והיתרה ממומנת על ידי הבנק) בתוספת "דמי סיחור" לחברה- אלו הם כספים שהחברה גובה כשכר על פועלה. דמי הסיחור הללו מופקדים בחשבון בנק על שם החברה במועד חתימת הסכם המימון בין הקבוצה לבנק.

לאחרונה החלה החברה בפרויקט המגורים "בחירות 2015" המוקם בירושלים (להלן: "הפרויקט"). סך דמי הסיחור שדרשה החברה בגין פרויקט זה עמד על 100 מיליון ש"ח.

להלן שלבי הפרויקט:

01/01/2014 - איתור הקרקע.

01/02/2014 - רכישת אופציה על הקרקע.

01/03/2014 - גיבוש קבוצה סופית.

01/05/2014 - רכישת הקרקע על ידי הקבוצה באמצעות מימוש האופציה. באותו המועד, נחתם הסכם מימון בין הקבוצה לבנק המממן.

01/08/2014 - תחילת עבודת בנייה.

01/12/2014 - סיום עבודת הבנייה.

01/02/2015 - אכלוס הבניין על ידי הדיירים.

*מועד החתימה על הדוחות הכספיים הוא יום 31/03/2015.

נדרש:

מהו לדעתך מועד ההכרה בהכנסה של החברה? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון בשאלה מה החברה יותר: מתווך (מארגן) או יזם.

מארגן הקבוצה מבצע כמה פעולות שבגינן הוא זכאי לדמי ארגון או "דמי סיחור" בשני שלבים עיקריים. בשלב הראשון הוא מאתר קרקע ובודק את התאמתה לשיווק לקבוצת רכישה. בשלב השני הוא מארגן קבוצה, כולל שיווק הזכויות בקרקע לחבריה, כשאלה מתקשרים ישירות בהסכם מכר מול מוכר הקרקע.

ניתן לראות כי מצד אחד למארגן הקבוצה אין אחריות כלפי הרוכשים, ולכן הוא לכאורה מתווך. מצד שני, הקושי שעמו יש להתמודד הוא המעורבות הנמשכת, שהרי אף שהחברה המארגנת אינה מחויבת על פי ההסכם להעמיד לחברי הקבוצה שירותים נוספים במהלך חיי הפרויקט, באופן טבעי היא תורמת מניסיונה ומלווה את הקבוצה כמייעצת בפרויקט ובהיבט של קשרי לקוחות בין חברי קבוצת הרכישה. כמו כן, ואף שאין לחברה מחויבות חוזית לעשות כן, היא מסייעת לקבוצת הרכישה בהשגת הסכם ליווי עם בנק מממן. למרות האמור, חשוב לזכור כי למארגן אין סיכון מלאי רשמי או משתמע.

התפיסה הרווחת היא כי מכיוון שבמועד רכישת הקרקע וחתימה על הסכם המימון החברה למעשה התנתקה מהסיכונים וההטבות ואין לה מעורבות נמשכת - זה המועד בו היא תוכל להכיר בכל הכנסותיה מדמי הסיחור.

שאלה 3 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

במסגרת הדוחות הכספיים של חברת 'שופרסל' (להלן: "שופרסל") לרבעון השני תיארה הנהלת החברה תכנית התייעלות שנועדה לשפר את התוצאות הכספיות של החברה. בין השאר, הודיעה החברה כי תסגור כ-15 סניפים מפסידים (להלן: "הסניפים").

להלן ציטוט מתוך דוחותיה הכספיים לרבעון השני של שופרסל מיום 07/08/2014:

"מתוך 15 הסניפים הצפויים להסגר, 12 סניפים חכורים על ידי החברה בחכירה תפעולית. חוזה חכירה אלו אינם ניתנים לביטול עד לנקודות היציאה שנקבעו בחוזה, שהינן בין השנים 2014 ו-2023. בכוונת החברה לצאת מחוזה השכירות במועד המוקדם ביותר האפשרי בהתאם להסדר שיושג עם בעלי הנכס או אי חידוש אופציית הארכה בחוזה. במקרים בהם לא ניתן לצאת מידיית מחוזה השכירות, בכוונת החברה לסגור את פעילות הסניף ולהשכיר את הנכס במידת האפשר לשוכר משנה עד לסיום חוזה השכירות."

בתגובה לפרסומים אלו הגיב רמי לוי, מבעלי רשת שיווק מתחרה, (להלן: "רמי לוי") בראיון שנתן לעיתון 'דה-מרקר':

"המהלך של שופרסל הוא מהלך שנובע מתוך חוסר ברירה, אך יכול להיות שהם ימצאו את עצמם בבעיה אפילו גדולה יותר בעתיד, אחרי שהרשתות הפרטיות יחזיקו בסניפים שהיא תסגור. אני חושב שזה מהלך נכון של שופרסל ואשמח לקחת חלק מהחנויות שלהם אם הם יציעו לי".

הנח כי דמי שכירות המשנה "מכסים" את דמי השכירות המקוריים, וכי רמי לוי הוא השוכר היחיד המוכן לשכור בשכירות משנה את אותם סניפים. בנוסף הנח, כי מתוך חשש כי תחרות זו רק תרע את מצבה, בוחרת שופרסל שלא להשכיר לרמי לוי את אותם סניפים ולהשאירם ריקים עד לתום תקופת השכירות.

נדרש:

כיצד לדעתך על שופרסל לטפל בדמי השכירות בגין הסניפים ממועד סגירתם ועד לסיום תקופת החכירה? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון בשאלת ההכרה בהתחייבות בגין בחוזה מכביד. בשל סגירת הסניפים וההתקשרות האיתנה שאינה ניתנת לביטול (מצד אחד שופרסל חייבת לשלם דמי שכירות למשכיר הסניפים ומצד שני אין הטבות כלכליות בגין אותם הסניפים).

מנגד, יש לדון בעובדה שמאחר ומדובר בבחירת החברה שלא להשכיר לרמי לוי, מתוך כוונה להקטין את התחרות, אין לראות בכך חוזה מכביד, אלא יש לראות בכך הוצאה תקופתית ולפרוס אותה על פני התקופה (התקופה שבה נמנעת התחרות). במילים אחרות, ההטבה הכלכלית נובעת מכך שנמנעת תחרות.

שאלה 4 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת 'א.ב. בניינים' בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברת נדל"ן מובילה בתחום מבני מגורים לסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה. החברה הוקמה בשנת 2010 ובבעלותה בניין משרדים, בלב אזור התעשייה של הוד-השרון, שם ממוקמים משרדי החברה. עם רכישת הבניין בשנת 2011 סיווגה אותו החברה כרכוש קבוע ובחרה למדוד אותו בהתאם למודל העלות. ביום 30/06/2014 החליטה החברה, לאור המשך גאות המחירים בענף הנדל"ן בישראל, לבצע שינוי מדיניות ולמדוד את הבניין בהתאם למודל הערכה מחדש.

תקן 8 IAS, 'מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות':

17. יישום לראשונה של מדיניות להעריך מחדש נכסים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 16 'רכוש קבוע' או בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 38 'נכסים בלתי מוחשיים' הוא שינוי במדיניות חשבונאית שיטופל כהערכה מחדש בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 16 או תקן חשבונאות בינלאומי 38, ולא בהתאם להוראות תקן זה.
19. ב. כאשר ישות משנה מדיניות חשבונאית, בעת יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי, אשר אינו כולל הוראות מעבר ספציפיות החלות על שינוי זה, או משנה באופן יזום מדיניות חשבונאית, על הישות ליישם את השינוי בדרך של יישום למפרע.

תקן 40 IAS, 'נדל"ן להשקעה':

79. ה. ישות אשר מיישמת את מודל העלות תיתן גלוי- לשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה...

סמנכ"ל הכספים של החברה החליט להתייעץ בסוגיית שינוי המדיניות עם חשבי החברה. ואלו טענותיהם:

- **חשב 1:** "בכל מקרה של שינוי מדיניות יש לבצע יישום למפרע זאת בכדי ליצור השוואתיות למשתמשי הדוחות הכספיים".
- **חשב 2:** "חשב 1 טועה. במקרה בו חברה רוצה לבצע שינוי מדיניות ביחס לרכוש קבוע ממודל העלות למודל הערכה מחדש- אין זה חובה לבצע יישום למפרע כי הדבר לא יתרום מידע נוסף למשתמשי הדוחות הכספיים".
- **חשב 3:** "חשב 2 טועה. עובדה שבנדל"ן להשקעה צריך להציג מחדש במעבר בין מודל העלות למודל שווי הוגן".

נדרש:

חווה דעתך, תוך מתן דוגמאות, ביחס לטענות האמורות תוך התייחסות למסגרת המושגית ולתקנים רלוונטיים.

פתרון:

- חשב 1 :
ככלל, במקרה של שינוי מדיניות אכן יש לבצע יישום למפרע ועל ידי כך ליצור השוואתיות למשתמשי הדוחות הכספיים. במקרה זה, ההשוואתיות והרלוונטיות מתקבלות שתיהן בביצוע היישום למפרע.
- חשב 2 :
חשב 2 טועה בכך שקובע כי הדבר לא יתרום מידע נוסף למשתמשי הדוחות הכספיים. משיקולי עלות-תועלת ואילוצים פרקטיים יש קושי רב במדידת השווי ההוגן לתקופות עבר ולכן התקינה בחרה להחריג את המעבר למודל הערכה מחדש ברכוש הקבוע. כמו כן יתכן והתקינה מעוניינת לעודד מעבר לגישת שווי הוגן המהווה גישה רלוונטית יותר מעלות ולכן נתנה הקלה זו.
- חשב 3 :
בניגוד למקרה המוצג ב'חשב 2', בתקן IAS 40 נידרש לתת גילוי לשווי הוגן גם אם בחרה החברה לאמוד בהתאם למודל העלות. לכן הן מבחינה פרקטית והן משיקולי עלות-תועלת אין מניעה לבצע יישום למפרע ובכך לשפר ההשוואתיות למשתמשי הדוחות הכספיים.

שאלה 5 (15 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת 'שומשום הפתח' בע"מ (להלן: "החברה") היא חברת העוסקת בשיווק בלוני גז. החברה משקיעה חלק מהכספים העודפים בקופתה במניות. ביום 01/01/2013 רכשה החברה בהקצאה פרטית 10,000 ממניות חברת 'סיפורי אלף לילה ולילה' בע"מ (להלן: "המושקעת"). נכון למועד הרכישה המושקעת הינה חברה פרטית. תמורת הרכישה שילמה החברה 1 מיליון ש"ח. החברה מודדת את השקעתה במניות המושקעת בהתאם לתקן 39 IAS, כזמינות למכירה.

ביום 31/12/2013 ביצעה החברה, באמצעות מעריך שווי, הערכת שווי למניות המושקעת. על פי הערכת השווי, שווי מניית המושקעת ליום זה עמד על 105 ש"ח.

ביום 15/01/2014 נרשמה המושקעת למסחר בבורסת תל אביב. מחיר המנייה ביום הרישום למסחר נקבע על 110 ש"ח.

למעט ההנפקה לא חלו שינויים מהותיים במושקעת במהלך חודש ינואר.

נדרש:

- א. כיצד לדעתך על החברה לטפל מניות המושקעת בספריה בהתאם למסגרת המושגית?
- ב. כעת הנח כי החברה לא ערכה הערכת שווי למניות המושקעת. ביום 07/01/2014 התקיימה עסקה חד פעמית בה מכר מר סביוני 100 ממניות המושקעת למר תפוזי במחיר של 107 ש"ח למנייה (מלבד זאת, אין שוני בנתונים).
כיצד כעת לדעתך על החברה לטפל מניות המושקעת בספריה בהתאם למסגרת המושגית?

פתרון:

א. בתשובה יש להתייחס להיררכיית השווי ההוגן בהתאם למסגרת המושגית ולתקן 13 IFRS, זאת תוך מתן דגש לשלוש הרמות לקביעת שווי הוגן ולכך שיש להעדיף את הרמה הגבוהה ביותר שאליה ניתן להגיע.
בסעיף זה נדונו 2 חלופות:

- מצד אחד, הערכת שווי (היוון תזרים מזומנים) ליום הדוחות- רמה 3.
- מצד שני, החברה נרשמה למסחר בבורסה כך שניתן לעשות שימוש במחיר שוק מצוטט תוך ביצוע התאמות לתקופה שעברה- רמה 2. (יש לציין גם כי לא חלו אירועים משמעותיים שעשויים לשנות את השווי ההוגן באופן משמעותי).

מכאן שיש להעדיף את רמה 2 על פני רמה 3.

ב. בסעיף זה נדונו החלופות הבאות:

- מצד אחד, החברה נרשמה למסחר בבורסה כך שניתן לעשות שימוש במחיר שוק מצוטט תוך ביצוע התאמות לתקופה שעברה- רמה 2. (יש לציין גם כי לא חלו אירועים משמעותיים שעשויים לשנות את השווי ההוגן באופן משמעותי).
- מצד שני, עסקה בדידה במניות שהיא אינה מהותית לאור כמות המניות שהועברו בה ביחס לסך המניות- רמה 2.

מכאן שמדובר ברמה 2 מול רמה 2 אך עדיין נעדיף שווי הוגן על בסיס מחיר שוק מצוטט בעסקה מהותית.

שאלה 6 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת 'יחכס' בע"מ (להלן: "החברה") הנה חברה ציבורית בתחילת דרכה. מר אלטמן, משקיע ותיק מרומניה (להלן: "מר אלטמן"), מעוניין להשקיע בחברה אך חושש שתחזיות הרווח שהחברה מציגה אופטימיות מדי.

ביום ה- 01/01/2012 חתמה החברה עם המשקיע, מר אלטמן, על עסקה לפיה החברה תנפיק למר אלטמן 200,000 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב תמורת 2.1 מיליון ש"ח, אך במידה והרווח הנקי של החברה בשנתיים הבאות ירד מתחת ל- 10 מיליון ש"ח, תהיה אפשרות למר אלטמן לחייב את החברה לרכוש ממנו בחזרה את כל המניות שרכש.

ביום 31/12/2013 נודע כי במהלך השנתיים האחרונות הרווח הנקי של החברה עמד על 12 מיליון ש"ח.

להלן נתונים על מחיר מניית החברה לימים נבחרים:

תאריך	מחיר מניה 1 ש"ח ע.נ.
01/01/2012	10
31/12/2012	11
31/12/2013	12

הנח ריבית להיוון 0%.

נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי בכל תאריך חתך? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון במהות הכלכלית של העסקה:

1. רכישת אופציית PUT למכירת המניות, לפי 0.1 מיליון ש"ח.
2. רכישת מניות, לפי 2 מיליון ש"ח.

ההנחה היא כי באין נתונים נוספים, שווין ההוגן של האופציות הוא 0.1 מיליון ש"ח, ובהתאם למזומן בגובה 2.1 מיליון ש"ח שנכנס המניות ירשמו כ- PN על 2 מיליון ש"ח. (בונוס ניתן למי שטען כי היה צורך בנתון על שווין ההוגן של האופציות שכן היוו התחייבות ועל בסיס זה והמזומן שנכנס היה צריך לחשב את PN מניות).

יש לדון בטיפול החשבונאי לכל אחד מהמרכיבים במועד ההכרה ובתקופות העוקבות באופן הבא:

1. אופציות PUT-

קיימת התחייבות לחברה בגובה השווי ההוגן של תוספת המימוש העתידית (נתון ריבית להיוון 0%) כנגד הון עצמי וזאת כיוון שהאופציה עומדת בהגדרת התחייבות- צפי לגריעת הטבות כלכליות בגין אירועי עבר הדבר ולא בשליטת הישות (תלוי ברווח שתציג החברה).

טיפול עוקב בהתחייבות עד למועד הפקיעה- יש לשערך מדי תקופת חתך את ההתחייבות לשווי הוגן כאשר הפרשים יזקפו להוצאות או הכנסות מימון. במועד ה- 31/12/2013, מאחר ותנאי הרווח לא התקיים, פוקעות האופציות. במועד הפקיעה שווי האופציה הוא 0 ולכן כל ההתחייבות תיגרע לדוח רווח והפסד (הכנסות מימון).

2. מניות-

המניות יטופלו כהון, בהתאם לעלות- לא תשווערכנה בתקופות עוקבות.

שאלה 7 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

אנשים וגופים יכולים להתאגד במספר מסגרות לצורך עסקיהם, כמו למשל: חברה בע"מ, שותפות ועוד.

להלן מספר הגדרות וכללים בנושא שותפויות שנלקחו מתוך פקודת השותפויות תשל"ה 1975:

- "שותפות" - חבר בני האדם שהתקשרו בקשרי שותפות;
- "קשרי שותפות" - הקשרים שבין בני אדם המנהלים יחד עסק לשם הפקת רווחים, למעט את הקשרים שבין חברי תאגיד שהואגד לפי כל דין אחר;

על פי סעיף 63(א)(1) לפקודת מס הכנסה:

- יראו את החלק שכל שותף זכאי לו בשנת המס מהכנסת השותפות - והיא תתברר בהתאם להוראות פקודה זו - כהכנסתו של אותו שותף, והיא תיכלל בדו"ח על הכנסתו שעליו להגיש לפי הוראות פקודה זו;

דהיינו, שותפות היא גוף שקוף לצרכי מס- מס הכנסה ממסה את השותפים בשותפות על רווחי השותפות.

להלן דוח על הרווח הכולל של השותפות 'אבנר חיפושי נפט' לשנה שנסתיימה ביום 31/12/2013:

אבנר חיפושי נפט (שותפות מוגבלת)

דוחות על הרווח הכולל			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור
2011	2012	2013	
אלפי דולר (למעט נתוני רווח נקי ליחידת השתתפות)			
166,250	105,045	199,648	12
27,912	12,729	33,128	13
<u>138,338</u>	<u>92,316</u>	<u>166,520</u>	
הכנסות			
ממכירת גז טבעי וקונדנסט בניכוי תמלוגים			
הכנסות, נטו			
עלויות והוצאות			
7,890	12,908	21,515	14
11,017	8,132	2,595	15
29,782	36,184	71,240	6
8,017	9,152	9,371	16
-	-	(12,198)	216
<u>56,706</u>	<u>66,376</u>	<u>92,523</u>	
סך הכל הוצאות			
81,632	25,940	73,997	
רווח תפעולי			
(5,246)	(8,945)	(31,497)	17
933	857	7,045	17
<u>(4,313)</u>	<u>(8,088)</u>	<u>(24,452)</u>	
הוצאות מימון, נטו			
77,319	17,852	49,545	
(9,500)	(7,975)	544	218
<u>67,819</u>	<u>9,877</u>	<u>50,089</u>	
רווח כולל			
<u>0.02</u>	<u>0.003</u>	<u>0.015</u>	19
רווח נקי בסיסי ומדולל ליחידת השתתפות (בדולר)			

נדרש:

האם לדעתך בדוחות רווח והפסד של שותפויות צריכה להופיע שורת הוצאות מס?

פתרון:

נדרש דיון בכך שהדוחות הכספיים בעיניי הישות הנפרדת צריכים להיערך מנקודות המבט שלה בלבד. לכאורה אין לתת לעובדה שחוקי המס בשותפות מורים כי הוצאות המס ייוחסו לשותפים לשנות עובדה זו ולכן מבחינת הישות הנפרדת מדובר בהוצאות מס ומנגד קרן הון השקעת בעלים, שכן לא קמה מחויבות של בעל השליטה לשלם לחברה את הסכומים ולכן לא ניתן להכיר בנכס בגין השקעת הבעלים. במידה ולא תרשמנה הוצאות המס (המצב שנהוג בפרקטיקה כיום) נוצר מצב של חוסר השוואתיות שכן צורת ההתאגדות המשפטית תשפיע על תוצאות הישות שיוצגו בדוח רווח והפסד.

מצד שני, יכול להתעורר קושי פרקטי לאמוד את שיעור המס של כל שותף, כך שהטיפול החשבונאי הנ"ל יכול להיות בלתי ישים.

*כל זאת על אף שבפרקטיקה, כפי שניתן לראות בדוח שצורף, לא רושמים שורת הוצאות מס.

שאלה 8 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת "שמעון מערכות אינסטלציה" בע"מ (להלן: "החברה") הנה חברה המתמחה ביבוא ושיווק של מוצרי שרברבות. אחד מבעלי המניות בחברה הוא מר שמעון שמעוני המחזיק ב- 70 אלף מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב. החברה, לאור המומחיות והידע הנרחב שצבר במהלך חייו בתחום האינסטלציה, שכרה את שרותיו של מר שמעון שמעוני כיועץ (להלן: "היועץ").

ביום 28/11/2013 נערכה במשרדי החברה בחולון ישיבת דירקטוריון אליה הוזמן גם היועץ ובה נדונה התוכנית העסקית של החברה לשנת 2014. בתורו תיאר היועץ בהרחבה ובהתלהבות טכנולוגיית שסתומים חדשה למערכות אינסטלציה (להלן: "המוצר") שפותחה בגיאורגיה ונחשפה אך לפני שבוע. היועץ אף הגדיל והמליץ כי מכיוון שמדובר במוצר "שעונה בדיוק על הצרכים בשוק הישראלי ושייחטף מהמדפים כמו לחמניות חמות בכמויות" על החברה לקנות מיד מלאי גדול של המוצר ובכך להקדים את המתחרים ולהשתלט על השוק. הדירקטוריון אכן השתכנע והצעתו של היועץ התקבלה ברוב קולות. תמורת עבודת הייעוץ קיבל באותו מועד חצי מיליון ש"ח.

במהלך ינואר 2014 השקיעה החברה במלאי המוצר 100 מיליון ש"ח, סכום המהווה מחצית מהונה, זאת מתוך אמונה בהצלחת המהלך. לאכזבת החברה, עם הגעת מלאי המוצר לארץ התברר כי היועץ שגה ובשל לחץ המים הגבוה בישראל לא ניתן כלל לעשות שימוש במוצר.

עם התבררות גודל התסבוכת הוחלט בחברה לפטר את שמעון מתפקידו כיועץ ולהגיש תביעה נגדו בגין הנזק העסקי הרב שגרם לחברה. לאחר משא ומתן בין עורכי הדין של הצדדים הגיעו הניצים לפשרה כך שכנגד מחיקת התביעה היועץ יחזיר לחברה את מניות החברה בהן הוא מחזיק.

נתונים נוספים:

מחיר מניית החברה בבורסה ביום חתימת הפשרה הינו 15 ש"ח למניה 1 ש"ח ערך נקוב.

נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי הראוי, אם בכלל, בהחזר המניות לחברה? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

נדרש דיון בסוגיית הכרה של נכס שיפוי רק כאשר ודאי למעשה (בעת חתימה על הסכם הפשרה), מנגד אין להכיר בנכס שיפוי מאחר והמניות המתקבלות הינן מניות החברה ולכן אין צפי להטבות כלכליות בגינן. מכאן שבמועד החתימה על הסכם הפשרה יש להכיר במניות באוצר ומנגד לרשום הכנסה בגין הסכם הפשרה. נרשום את הפקודה בהתאם לשווי ההוגן של המניות במועד החתימה על הסכם הפשרה ($1,050,000 = 70,000 * 15$).

שאלה 9 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

מכירה בחסר ("שורט") - שיטה לעשיית רווחים כשערכו של נכס בסיס סחיר בשוק ההון נמצא בירידה. סוחר מקבל בהשאלה נייר ערך מבעליו (למשל, בנק) ומוכר אותו בשוק. לאחר זמן מסוים עליו לרכוש אותו מחדש על מנת להחזירו לבעליו. אם בינתיים חלה ירידה בשערו של נייר הערך, הרי שמחיר המכירה גבוה ממחיר הקנייה, והעסקה הייתה רווחית.

לדוגמה:

חברת 'משה-משה' בע"מ (להלן: "החברה") עוסקת ביבוא של מכוונות סריגה. החברה החליטה להשקיע חלק מהמזומנים שהצטברו בקופתה בני"ע בבורסה. לאור הירידה המתמשכת במחירי הנפט בעולם, מאמינה החברה שמחירי מניות חברת 'גז ארצישראלי' (להלן: "המניות") העוסקת בחיפוש מאגרי גז באזור ים המלח צפויים לרדת. בשל כך, החליטה החברה לבצע פעולת שורט על המניות.

אלו הם שלבי עסקת השורט שביצעה החברה:

- בתאריך 01/03/2014 פנתה החברה לבנק 'המשאילים' (להלן: "הבנק") ושאלה 2,000 מניות בשווי 100 ש"ח למניה למשך תקופה של חודש (בתום התקופה הנ"ל חייבת החברה להחזיר לבנק 2,000 מניות ללא קשר למחירן בשוק). רגע לאחר ההשאלה, מכרה החברה את כל המניות ששאלה בבורסה תמורת 200,000 ש"ח.
- לשמחתה של החברה הערכתה התממשה וביום 31/03/2014 שווי המנייה ירד ל- 90 ש"ח למנייה. החברה רכשה באותו היום 2,000 מניות תמורת 180,000 ש"ח והחזירה אותן לבנק.

נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי הראוי בכל אחד משלבי העסקה (שאלת המניות מהבנק, מכירת המניות, רכישת המניות והחזרת המניות לבנק) הן מבחינת החברה והן מבחינת הבנק? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

בהתאם לתשובתך, יש לכתוב את פקודות היומן שנרשמו בכל אחד מהשלבים שהוזכרו.

פתרון:

- מבחינת החברה-
במועד בו שאלה החברה את המניות מהבנק ומכרה אותן יש להכיר בהתחייבות הקיימת לחברה כלפי הבנק בגובה השווי ההוגן של אותן המניות. התחייבות זו תשוערך מדי תקופת חתך בהתאם לשווייה ההוגן והשינויים יזקפו לדוח רווח והפסד. מנגד קיבלה החברה מזומן בגובה השווי ההוגן במועד המכירה.

$$100 * 2,000 = \begin{array}{l} 200,000 \\ 200,000 \end{array} \begin{array}{l} \text{ח. מזומן} \\ \text{ז. התחייבות} \end{array}$$

במועד שבו רכשה החברה מניות והחזירה אותן לבנק יש לשערך ההתחייבות רגע לפני הרכישה של המניות ולאחר הרכישה לסגור את ההתחייבות כנגד המזומן ששולם.

$$(90-100) * 2,000 = \begin{array}{l} 20,000 \\ 20,000 \end{array} \begin{array}{l} \text{ח. התחייבות} \\ \text{ז. הכנסות} \end{array}$$

$$200,000 - 20,000 = \begin{array}{l} 180,000 \\ 180,000 \end{array} \begin{array}{l} \text{ח. התחייבות} \\ \text{ז. מזומן} \end{array}$$

- מבחינת הבנק-
לאורך כל התקופה קיים נכס המייצג את השווי ההוגן של המניות, שהרי הבנק נותר עם הסיכונים והסיכויים של המניות ללא שינוי, ויש לשערכו לשווי הוגן מדי תקופת חתך.

שאלה 10 (10 נקודות) - אורך הפתרון לא יעלה על 1/2 עמוד

חברת 'קולטקר' בע"מ (להלן: "החברה") הנה חברה המייצרת ומשווקת מדפסות תלת-מימד. לחברה לקוח אחד יחידי- חברת 'לזרוביץ' בע"מ (להלן: "הלקוח"), והלקוח משווק המוצר ללקוחות הקצה (להלן: "לקוחות הקצה") מתקשרים ישירות מול הלקוח.

יום אחד, הזדמן מר לזרוביץ (מנכ"ל הלקוח) למשרדי החברה והציע לגברת קולטקר (מנכ"לית החברה) את ההצעה הבאה:

הלקוח יעביר לחברה את רשימת לקוחות הקצה כך שהחברה תוכל לפנות ישירות ללקוחות, ישלח ללקוחות הקצה מייל המודיע שממועד זה כל מהלך העסקים יתקיים מול החברה.

תמורת הסכם זה תהיה החברה מחויבת לשלם ללקוח תוך 5 שנים 15% מהמכירות בגין מדפסות התלת-מימד ובלבד שהסכום לא יעלה על 850 אלפי ש"ח.

נכון למועד העסקה צופה החברה כי מכירות החברה ללקוחות הקצה יסתכמו ב-500 אלפי ש"ח מידי שנה. שיעור ההיוון של החברה הינו 6%.

נדרש:

מהו לדעתך הטיפול החשבונאי הנאות בהסכם שהציע הלקוח לחברה? בסס תשובתך על עקרונות המסגרת המושגית.

פתרון:

יש לבחון את הצורך בהכרה בנכס רשימת לקוחות בשל העובדה שקיימת שליטה במשאב וצפי להטבות כלכליות.

מנגד נוצרה לחברה התחייבות לתשלום בהתאם להיוון התקבולים אותם צופה החברה כי תצטרך לשלם:

הנמוך מבין:

$$n=5, i=6\%, pmt=500,000*15\%, FV=0 \rightarrow PV = \begin{matrix} 850,000 & \bullet \\ 315,927 & \bullet \end{matrix}$$

*התקבל גם חישוב ההתחייבות כתשלום אחד בסוף חמש השנים מהוון להיום.

במועד ההכרה לראשונה, ההפרש שבין הנכס להתחייבות, במידה וקיים, יזקף ישירות לרווח והפסד.

שינויים בהתחייבות מדי תקופת חתך יזקפו לרווח והפסד.

הנכס ירשם כנכס בלתי מוחשי שנרכש ויופחת בהתאם למשך החיים השימושיים- התקופה שבה הנכס יניב לחברה הטבות כלכליות.